

Powrót po kryzysie

Według danych Ministerstwa Zdrowia na zaburzenia psychiczne cierpi około 1 procent populacji naszego kraju. W Poradniach Zdrowia Psychicznego na Suwalszczyźnie odnotowuje się około 2000 przypadków tego typu schorzeń. Oznacza to, że oficjalne wskaźniki są tu przekroczone o 100 procent. Chorzy poruszają się zazwyczaj w zakłętym kręgu, tylko nieliczni są w stanie powrócić na rynek pracy, najczęściej zresztą zaledwie na kilka tygodni lub miesięcy. Tę trudną sytuację chce uzdrowić Partnerstwo realizujące jeden z projektów EQUAL.

Wskaźnik bezrobocia w północno-wschodniej Polsce jest jednym z najwyższych w kraju. Towarzyszy mu niemal powszechna bieda. To prowadzi do nasilania się sytuacji stresogennych. W takich warunkach zrodził się pomysł zajęcia się grupą osób cierpiących na zaburzenia psychiczne, krążących bezradnie pomiędzy szpitalem, domem i instytucjami, które powinny im pomagać, potrzebujących systemowego wsparcia. *Szpital Psychiatryczny przeprowadził studium przypadku osoby chorej na schizofrenię – mówi Stanisław Dziemian z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Suwałkach. Ten człowiek spędzał w szpitalu ponad 270 dni w roku. Udało mu się znaleźć pracę na umowę zlecenie jako pomoc kuchenna. Proszę sobie wyobrazić, że w efekcie przebywał w szpitalu zaledwie 15% roku. Niestety z powodu zmiany przepisów stracił pracę i w szpitalu znowu spędził większą część roku. Po ponownym zatrudnieniu go na dłuższy już okres zaczął normalnie funkcjonować. Ożenił się. W tej chwili ma syna, utrzymuje się w zatrudnieniu, gdy jest remisja choroby od czasu do czasu trafia na oddział szpitalny, ale na bardzo krótko. Proszę sobie teraz obliczyć koszty. Gdy przebywał w szpitalu 270 dni Narodowy Fundusz Zdrowia wyklądał na leczenie tego człowieka około 110 tysięcy złotych rocznie. A w tej chwili jest pracownikiem, który płaci podatki.*

Diagnoza i szkolenia

Administratorem projektu „Wchodzenie, utrzymanie, powrót na rynek pracy osób po chorobie psychicznej” jest Starostwo Powiatowe w Suwałkach. W skład partnerstwa wchodzi: Samodzielny Publiczny Specjalistyczny Psychiatryczny ZOZ w Suwałkach, Powiat Sejneński, Ośrodek Wsparcia dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi w Lipniaku, Środowiskowy Dom Samopomocy w Olecku, Stowarzyszenie Inicjatyw Społeczno-Gospodarczych z Augustowa, Powiatowy Urząd Pracy w Suwałkach, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Suwałkach, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Miasto Suwałki, Suwalskie Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Osób Chorych Psychiczenie „NADZIEJA”, Suwalska Izba Rolniczo-Turystyczna oraz Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości w Suwałkach.

Projekt składa się z kilku modułów. Pierwszy – diagnostyczny – realizowany jest przez Szpital Psychiatryczny. Grupa 216 beneficjentów jest diagnozowana przez psychologa, psychiatrę, pracownika socjalnego i doradcę zawodowego. W module wsparcia środowiskowego badane są różne elementy pozwalające na wypracowanie optymalnego modelu pomocy beneficjentom. Kolejny moduł związany jest ze szkoleniami zawodowymi i zatrudnieniem. Powiatowy Urząd Pracy w Suwałkach bada rynek pracy, natomiast Suwalska Izba Rolniczo-Turystyczna oraz Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości prowadzą szkolenia pod kątem zatrudnienia beneficjentów projektu.

Niskie wykształcenie, brak kwalifikacji

O sytuacji na rynku pracy osób po przebytych kryzysach psychicznych wiele mówi poziom ich wykształcenia. Według danych koordynatora projektu najwięcej osób ma zaledwie wykształcenie podstawowe, aż 20 procent kobiet i 17 procent mężczyzn. Wykształceniem zawodowym legitymuje się 18 procent kobiet i 15 procent mężczyzn, a średnim co dziesiąta kobieta i mężczyzna. 8 procent kobiet i zaledwie 2 procent mężczyzn ma dyplom wyższej uczelni. *Mamy wśród naszych beneficjentów na przykład magistra inżyniera, który ukończył studia tylko dlatego, że pomogli mu w tym wykładowcy – mówi Stanisław Dziemian, koordynator projektu. Później udało mu się kilka miesięcy przepracować, ale w końcu zaczął regularnie trafiać do szpitala i nie miał już szans na zatrudnienie. Są jednak różne przypadki. Każdego z beneficjentów potraktujemy bardzo indywidualnie. Takie studium przypadku będziemy oczywiście dokładnie dokumentowali.*

Beneficjentów realizowanego na Suwalszczyźnie projektu można podzielić na 3 grupy. Część z nich to ludzie nie posiadający żadnych kwalifikacji zawodowych, część ma zdobyte kiedyś kwalifikacje, ale od pewnego czasu nie pracuje. Pozostali to osoby pracujące, ale zagrożone utratą pracy ze względu na nawroty choroby. Na każdą z tych grup realizatorzy projektu oddziałują według nieco innych metodologii. Jeżeli np. ktoś jest stolarem i pojawi się szansa zatrudnienia go w stolarni, nie będzie uczestniczył w szkoleniach

stricte zawodowych, a jedynie zostanie wprowadzony w nowe środowisko i zostanie mu udzielone niezbędne wsparcie, by mógł się tam jak najdłużej utrzymać. Zupełnie inne oddziaływanie

będzie miało miejsce w przypadku osoby, która nie miała szansy zdobyć jakichkolwiek kwalifikacji zawodowych. Takich beneficjentów jest najwięcej.

Suwałki, 12 czerwca 2006